

آبشارهای ایران و نقش اکوتوریسم آن

www.ketab.ir

حمزه خیراللهی

معصومه مرادیان

■ سرشناسه: خیراللهی، حمزه، ۱۳۵۳ - عنوان و نام پدیدآورنده: آبشارهای ایران / حمزه خیراللهی، معصومه مرادیان. ■ مشخصات نشر: تهران: نشر انتخاب، ۱۴۰۰. ■ مشخصات ظاهری: ۶۶۴ ص: مصور (رنگی).

ISBN: 978-622-7302-86-8

■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا. ■ یادداشت: کتابنامه: ص. ۶۶۱. ■ موضوع: آبشارها -- ایران ■ موضوع: Waterfalls -- Iran ■ شناسه افزوده: مرادیان، معصومه، ۱۳۵۰ - رده‌بندی کنگره: GB۱۴۰۳/۲ ■ رده‌بندی دیویی: ۵۵۱/۴۸۴۰۹۵۵ ■ شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۹۶۳۰۴ ■ اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا.

www.ketab.ir

نشر انتخاب

ناشر کتاب‌های دانشگاهی

آبشارهای ایران و نقش اکوتوریسم آن

حمزه خیراللهی - معصومه مرادیان

| حروف چینی موسسه مهر | چاپ و صحافی موسسه مهراد |

| چاپ اول ۱۴۰۰ | شمارگان ۱۰۰ جلد |

| شابک ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۰۲-۸۶-۸ |

حق چاپ محفوظ است

خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۱۲۶، طبقه چهارم

www.nashreentekhab.ir

info@nashreentekhab.ir

پیشگفتار

ایران کشوری است در منطقه‌ی خاورمیانه و در نزدیکی خط استوا، که به دلیل موقعیت جغرافیایی خود دارای طبیعتی چهار فصل بوده و در هر گوشه از آن، شگفتی‌های طبیعی فراوانی به چشم می‌خورد. شگفتی‌هایی که برخی از آن هنوز کشف نشده، و به مردم سنا‌سازنده نشده و مردم از آن بی اطلاع هستند در ایران ۳۹۲ تا ۲۸۷ عدد آبشار فصلی و آبشارهای غیرفصلی یا آبشار قابل توجه برآورد شده است که در این بین حدود ۴۳ آبشار مشهور می‌باشند که همراه با آبشارهای محلی و فصلی این تعداد به ۱۸۶ آبشار می‌رسند و در شمار دیدنی‌ترین جاذبه‌های گردشگری کشورمان به شمار می‌آیند. به گفته کارشناسان گردشگری به صورت غیر مستقیم ۶۰٪ تولید ناخالص ملی و نیم درصد اشتغال را به عهده دارد و توجه بیشتر به آن، می‌تواند کشور را از بحران اشتغال خارج سازد.^۱

محبوبترین شهر برای گردشگران و بازدید کنندگان در سراسر جهان در سال ۲۰۱۷ توسط شرکت مستر کارت منتشر شد در سال ۲۰۱۶ محبوب‌ترین کشورهای جهان را از نظر توریست‌های بین‌المللی رتبه بندی می‌کند و ۱۳۲ شهر را در سراسر جهان تحت گردآوری آمار و ارقام خود در این راستا قرار داده تا بتواند از همه مناطق جغرافیایی جهان شهرهای برتر را در نمایندگی از یک کشور در جهت میزان جذابیت و محبوبیت نزد گردشگران بین‌المللی مشخص کند.^۲

این گزارش هفتمین گزارش سالانه در شاخص گردشگری است که از سال ۲۰۰۹ منتشر شده است. دلیل اهمیت این مطلب در این است که گردشگری یکی از مهمترین منابع درآمد در عرصه‌ی اقتصاد و توسعه جهانی محسوب شده است و یکی از شاخص‌هایی است که به شدت بر تولید ناخالص ملی کشورهای مختلف تأثیر می‌گذارد. قرار گرفتن این موضوع در نقشه گردشگری جهانی می‌تواند از جهت تعیین سطح رقابت و چگونگی جاذبه کشورهای مختلف موجود در فهرست مورد نظر برای رسیدن به جایگاه واقعی آنها در گزارش‌های آینده کمک کند.

کدام منبع این شاخص‌ها را صادر می‌کند و چگونه محاسبه می‌شود؟

این شاخص توسط سایت مستر کارت شرکت پیشرو در تأمین مالی پرداخت و یا شرکت پرداخت الکترونیکی صادر شده است که دارای بزرگترین و سریعترین شبکه پرداخت آنلاین در جهان است و متصل به مصرف کنندگان، موسسات مالی، معامله‌گران، دولت‌ها و شرکت‌ها است. که بیش از ۲۱۰ کشور را در سر تا سر جهان به هم مرتبط کرده و مدیریت می‌کند. علاوه بر این ارائه دهنده راه حل‌ها و تجزیه و تحلیل در جنبه‌های مختلفی مانند تجارت روزانه، گردشگری، خرید، مسافرت، مدیریت کسب و کار و مدیریت مالی محسوب می‌شود.

۱ - خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) سهم گردشگری از تولید ناخالص ملی ۶۰٪ است

۲ - گزارش سالانه شبکه اطلاع رسانی راه دانا؛ به نقل ساسی

فهرست مطالب

۴۱	بخش اول- آبشارهای استان آذربایجان شرقی.....
۴۳	۱- استان آذربایجان شرقی.....
۴۳	مقدمه.....
۴۳	آذربایجان شرقی از نظر تاریخی.....
۴۳	پیش از اسلام.....
۴۴	پس از اسلام.....
۴۴	تاریخچه تقسیمات کشوری.....
۴۴	آذربایجان شرقی از نظر جغرافیایی.....
۴۴	آب و هوا.....
۴۴	جغرافیای سیاسی.....
۴۵	جغرافیای طبیعی.....
۴۸	جمعیت.....
۴۸	قفر و بیکاری.....
۵۱	فهرست جاذبه‌های طبیعی استان آذربایجان شرقی.....
۵۲	آبشارها آذربایجان شرقی.....
۵۲	۱-آبشار اسکندر.....
۵۲	۲-آبشار آسیاب.....
۵۲	پیشینه.....
۵۳	ویژگی‌های طبیعی.....
۵۳	۳-آبشار کمار معروف به قاخ دیبی.....
۵۳	۴-آبشار ماهاران.....
۵۴	۵-آبشار پیرسقا.....
۵۵	۶-آبشار غار حاجی آبا.....
۵۶	۷-آبشار اسب فروشان.....
۵۶	۸-آبشار میرکی (سراب).....
۵۷	۹-آبشار مهتر احمد یا آبشار سرکندیزج.....
۵۷	۱۰-آبشار بلوکان (میانه).....
۵۸	۱۱-آبشار پیربالا(مرند).....
۵۸	۱۲-آبشار داراندش یا شیران هریس (مرند).....
۵۹	۱۳-آبشار عیش آباد(مرند).....
۶۰	۱۴-آبشار گور داغ.....

۶۰	۱۵- آبشار گل آخور.....
۶۳	بخش دوم- آبشارهای استان اذربایجان غربی.....
۶۵	۲- اذربایجان غربی.....
۶۵	مقدمه.....
۶۵	جغرافیای طبیعی.....
۶۵	ناهمواری ها.....
۶۵	تاریخ استان.....
۶۶	موقعیت اقتصادی اجتماعی.....
۶۶	جمعیت استان.....
۶۷	بیکاری و فقر.....
۶۸	گردشگری استان.....
۶۹	آبشارهای استان اذربایجان غربی.....
۶۹	۱- آبشار شملکان.....
۶۹	۲- آبشار سولک.....
۶۹	۳- آبشار فصلی مارمیشو.....
۷۰	۴- آبشار سوله دوکل.....
۷۱	۵- آبشار متحرک قینرجه.....
۷۲	آبگرم حاشیه رودخانه (حمام قدیم).....
۷۳	۵- آبشار بدلان.....
۷۳	۶- آبشار سلماش.....
۷۴	۷- آبشار دره خورخوره.....
۷۴	۸- آبشار عرب دیزج.....
۷۵	۹- آبشار قلعه جوق.....
۷۷	بخش سوم- آبشارهای استان اردبیل.....
۷۹	۳- استان اردبیل.....
۷۹	مقدمه.....
۷۹	موقعیت جغرافیایی.....
۷۹	گردشگری استان اردبیل.....
۸۰	چشمه های آب معدنی استان اردبیل.....
۸۰	جمعیت و فقر و بیکاری.....
۸۲	آبشارهای اردبیل.....
۸۲	۱- آبشار سردابه (ساری داوا).....

۱- استان آذربایجان شرقی

مقدمه

استان آذربایجان شرقی یکی از استان‌های ترک نشین ایران است که در منطقه آذربایجان ایران واقع شده و زمان حکومت پهلوی آذربایجان خاوری نامیده می‌شد. این استان بزرگ‌ترین و پرجمعیت‌ترین استان ناحیه شمال غربی ایران (آذربایجان) محسوب می‌شود. استان آذربایجان شرقی از سمت شمال به جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان، از سمت غرب و جنوب غرب به استان آذربایجان غربی، از سمت شرق به استان اردبیل و از سمت جنوب شرق به استان زنجان محدود شده‌است. این استان دارای آب و هوای سرد کوهستانی بوده و کل محدوده استان را کوه‌ها و ارتفاعات تشکیل داده‌اند. مساحت استان آذربایجان شرقی ۴۵'۴۹۱ کیلومتر مربع است، این استان، یگانه استان ایران است که با ارمنستان هم‌مرز است و همچنین تنها استان کشور است که هم با خاک اصلی جمهوری آذربایجان و هم با جمهوری خودمختار نخجوان که برون بومی متعلق به جمهوری آذربایجان است، مرز مشترک دارد^۱

این استان محل اتصال دو رشته کوه مهم و اصلی کوه‌های ایران، یعنی البرز و زاگرس است و بلندترین نقطه آن، قله کوه دماوند است. مرکز استان آذربایجان شرقی، کلان‌شهر تبریز است. از شهرهای مهم و اقماری این استان می‌توان به مراغه، بناب، مرند، اهر و میانه اشاره کرد. آذربایجان شرقی رتبه اول صادرات غیرنفتی در کشور را داراست. همچنین این استان امن‌ترین و کم‌جرم‌ترین استان ایران به‌شمار می‌رود^۲

آذربایجان شرقی از نظر تاریخی

پیش از اسلام

استان آذربایجان شرقی در گذشته بخشی از سرزمین تاریخی ماد بوده که به «ماد کوچک» شهرت یافته بود. در زمان حکمرانی اسکندر مقدونی بر ایران در ۳۳۱ سال پیش از میلاد، شهریان منطقه ماد کوچک که سرداری به نام «آتروپات» یا «آتروپاتن» بوده، علیه اسکندر قیام کرده و با انعقاد پیمانی دست یونانیان را از آذربایجان کوتاه ساخت. اسکندر مقدونی نیز آتروپات را به شرط پیروی از امپراتوری او، در این منطقه باقی نگه داشت.

جانشینان اسکندر پس از مرگ وی به جنگ و نزاع با یکدیگر پرداختند و در همین دوران بود که آتروپات حاکم منطقه ماد کوچک شد. بنا به روایاتی تأیید نشده نام این منطقه نیز به جهت تقدیر از زحمات وی در مقابل بیگانگان به «آتروپاتگان» معروف شد^۳

۱ - پایگاه اینترنتی مرکز آمار ایران - آمار سال ۱۳۹۵

۲ - آذربایجان شرقی رتبه اول صادرات غیر نفت ای کشور». روزنامه ابتکار.

۳ - پایگانی شده از اصلی در ۲ ژوئیه ۲۰۱۲. دریافت‌شده در ۱۳ مه ۲۰۱۱

۴ - سابقه تاریخی استان». وبگاه استانداری آذربایجان شرقی. دریافت‌شده در ۱۴ مارس ۲۰۱۰